

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7212218691
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7212218691.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu A. B., nar. X.X.XXXX, bývajúceho v C., D. XX, zastúpeného: AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., so sídlom v Košiciach, Kmeťova 26, proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom Košice, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 27.601,66 eur s prísli, o odvolaniach žalobcu i žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 37C/283/2012-350 zo dňa 27.5.2021 v spojení s opravným uznesením č.k. 37C/283/2012-357 zo dňa 1.7.2021 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e druhý zamietavý výrok rozsudku.

M e n í prvý výrok rozsudku tak, že nad priznanú sumu 5958,86 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 5.8.2012 do zaplatenia žalobu žalobcu z a m i e t a .

Stranám sporu náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1.Okresný súd Košice II ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením rozhodol tak, že zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 17.156,44 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo 5.966,44 eur od 5.8.2012 do 29.9.2016, s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 9.528,37 eura od 30.9.2016 do 20.11.2019, úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 17.156,44 eur od 21.11.2019 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu o zaplatenie sumy 10.445,22 eur, zaplatenie nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 144 eur a zaplatenie úrokov z omeškania v rozsahu prevyšujúcom priznané úroky z omeškania zamietol. Rozhodol, že žalobca má proti žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou na súde dňa 28.6.2012 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 8.074,79 eur a náhrady trov konania a to titulom finančnej náhrady za užívanie pozemku evidovaného na LV č. XXXXX pre kat. úz. E. F., G. C., okres C. H., parc. reg. E KN č. 7620/2 – orná pôda o výmere 1883 m2, ktorý pozemok je vo vlastníctve žalobcu. Geometrickým plánom č. 96/2012 zo dňa 15.5.2012 na uvedenom pozemku bola vytvorená nová parcela reg. C KN č. 444/31 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 743 m2, cez ktorú vedie komunikácia I. triedy - trasa MHD, zaradená do cestnej siete mesta Košice, v ktorej správu a údržbu vykonáva Magistrát mesta Košice a túto parcelu žalovaný využíva bez akejkoľvek finančnej náhrady, čím obmedzuje žalobcu ako výlučného vlastníka v právach vyplývajúcich z jeho vlastníckeho práva. Žalobca si uplatnil aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky, a to cenu znaleckého posudku vo výške 144 eur.

3. Žalovaný proti skutkovým tvrdeniam proti žalobe, ktorá mu bola doručená vo svojom písomnom vyjadrení nevzniesol námietky, avšak nárok neuznal. Poukázal na to, že dňa 1.7.2009 nadobudol účinnosť zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého v súlade s § 4 ods. 1 tohto zákona vzniklo vo verejnom záujme k tomuto pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Podľa žalovaného sa nejednalo o definitívne riešenie, nakoľko vecné bremeno bude obmedzovať vlastníka pozemku len do usporiadania vlastníckych vzťahov formou zámennej zmluvy alebo do času vykonania pozemkových úprav v zmysle zákona č. 330/1991 Z.z.

4. Súd prvej inštancie medzitémnym rozsudkom zo dňa 20.1.2014 č.k. 37C/283/2012-67 rozhodol, že základ nároku žalobcu voči žalovanému na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným zákonom č. 66/2009 Z.z. na predmetnom pozemku je daný. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Co/381/2014-89 zo dňa 9.7.2015, rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 14.8.2015.

5. Po nadobudnutí právoplatnosti medzitémneho rozsudku, žalobca rozširoval svoju žalobu písomnými podaniami zo dňa 1.7.2016 a 3.11.2017 tak, že rozšíril uplatnené právo na finančnú náhradu najprv vo výške 7.984,29 eur za obdobie od júla 2012 do júna 2015 a za ďalšie obdobie od júla 2015 do októbra 2017 žiadal finančnú náhradu 6.219,72 eur. Ďalším podaním zo dňa 4.11.2019 žalobca rozšíril uplatnené právo na finančnú náhradu za ďalšie obdobie od novembra 2017 do októbra 2019, a to o sumu 5.322,86 eur. Súd prvej inštancie zmeny žaloby žalobcom uzneseniami pripustil, a tak celková výška nároku predstavovala sumu 27.601,66 eur.

6. Súd prvej inštancie po nadobudnutí právoplatnosti medzitémneho rozsudku sa zaoberal už len výškou náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným bremenom, ktorá bola medzi stranami sporu sporná. Ako nesporné mal preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, cez ňu vedie miestna komunikácia vo vlastníctve žalovaného, ktorý ju využíva bez akejkoľvek finančnej náhrady v prospech žalobcu a doposiaľ nedošlo medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom miestnej komunikácie k majetkoprávnemu vysporiadaniu.

7. Súd prvej inštancie poukázal na to, že výška odplaty bola objektivizovaná znaleckým posudkom č. 36/2020 súdneho znalca H. I. J., ktorý žalobca predložil a žalovaný sa so závermi znalca stotožnil.

8. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 488, § 489 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 a ods. 3, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, 3, § 4 zák. č. 66/2009 Z.z., § 151n, § 151o, § 151p, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 1, 2, 4 a ods. 5, čl. 13 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky, § 128 ods. 2, § 563, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 vl. nar. č. 87/1995 Z.z. v platnom znení účinnom do 31.1.2013 a § 3 vl. nar. č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.2.2013 a vo veci rozhodol.

9. Konštatoval, že v danom prípade sa jedná o nárok žalobcu na zaplatenie náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku z dôvodu jeho zaťaženia zákonným vecným bremenom v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. za pozemok, ktorý je vo vlastníctve žalobcu a využíva ho žalovaný bez akejkoľvek náhrady. So spornou otázkou, či žalobcovi patrí náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva k predmetnému pozemku vecným bremenom zriadeným v prospech žalovaného zo zákona sa súdy vysporiadali v prospech žalobcu už v právoplatnom medzitémnom rozsudku. Pokiaľ ide o výšku náhrady, tá bola objektivizovaná znaleckým posudkom tak, že za rok 2009 výšku náhrady ustálil znalec na 2,60 eur/m² a rok, za rok 2010 2,50 eur/m² a rok, pre rok 2011 vo výške 2,80 eur/m² a rok, pre rok 2012 2,84 eur/m² a rok, pre rok 2013 2,43 eur/m² a rok, pre rok 2014 vo výške 2,40 eur/m² a rok, pre rok 2015 vo výške 2,35 eur/m² a rok, pre rok 2016 vo výške 2,18 eur/m² a rok, pre rok 2017 vo výške 2,34 eur/m² a rok, pre rok 2018 2,55 eur/m² a rok a pre rok 2019 vo výške 2,42 eur/m² a rok.

10. Napriek tomu, že žalobcovi vzniklo právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom za žalované obdobie, súd sa musel vysporiadať aj s námietkou premlčania, ktorú vzniesol žalovaný a ktorú súd vyhodnotil ako čiastočne dôvodnú. Žalovaný totiž vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k pôvodne žalovanému obdobiu od 1.7.2009 do 30.6.2012 posudzujúc nárok žalobcu ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, avšak žalobca si uplatnil nárok a súd ho posúdil ako nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom, ktorý sa premlčuje vo všeobecnej 3-

ročnej premlčacej lehote, a preto k pôvodnému nároku uplatnenému žalobou za obdobie od 1.7.2009 do 30.6.2012 táto námietka bola posúdená súdom prvej inštancie ako nedôvodná. Na pojednávaní 19.6.2017 však žalovaný vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k uplatnenému obdobiu od júla 2012 do júna 2015 dôvodiac, že zmena žaloby bola pripustená dňa 14.9.2016, čo 3 roky spätne pokrýva obdobie od 14.9.2013. Súd prvej inštancie po citácii ust. § 101 Občianskeho zákonníka uviedol, že návrh na zmenu žaloby za obdobie od 1.7.2012 do 30.6.2015 bol síce žalobcom prednesený na pojednávaní 26.5.2016, avšak tento nebol riadne vyčíslený, tak sa stalo až v písomnom podaní, ktoré bolo doručené súdu 1.7.2016. Tri roky spätne od tohto dátumu je teda deň 1.7.2013, a to znamená, že žalobcom uplatnený nárok je premlčaný v rozsahu od 1.7.2012 do 30.6.2013, preto v tejto časti bola žalovaným vznesená námietka premlčania dôvodná.

11. Pri výške náhrady za užívanie pozemku žalobcu žalovaným (t.j. parcely reg. CKN č. XXX/XX o výmere 743 m²) teda súd vychádzal zo znalcom objektivizovanej všeobecnej hodnoty ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena a vyhovel žalobe v časti o zaplatenie 17.156,44 eur, na zaplatenie ktorej žalovaného aj zaviazal a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, vrátane časti nároku, ktorý posúdil ako premlčaný. Zamietol žalobu aj pokiaľ ide o nárok na náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 144 eur, pretože znalecký posudok, na vyhotovenie ktorého boli tieto náklady použité, nebol rozhodujúci pre vec samú a pre skutkový záver o dôvodnosti podanej žaloby.

12. Čo sa týka úrokov z omeškania, ktorých sa žalobca popri istine domáhal v rámci príslušenstva dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobcovi nepochybne vznikol nárok na úroky z omeškania a pri určení splatnosti vychádzal z ust. § 563 Občianskeho zákonníka s tým, že ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, dlžník je povinný plniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Výzvou na plnenie bola v tomto prípade samotná žaloba, ktorá bola žalovanému doručená 3.8.2012 a tak splatnosť dlhu vo vzťahu k prvému nároku uplatnenému za obdobie od 1.7.2009 do 30.6.2012 z priznanej výšky 5.966,44 eur nastala dňa 4.8.2012 a prvým dňom omeškania je 5.8.2012, výška úrokov z omeškania v súlade s vládnym nariadením bola 8,75 %. Za ďalšie obdobie (rozšírenie žaloby a zároveň návrh na pripustenie zmeny žaloby bol doručený súdu 1.7.2016 a žalovanému bol doručený 28.9.2016) splatnosť dlhu nastala 29.9.2016 a prvým dňom omeškania bol deň 30.9.2016 a na úrok z omeškania zákonmi vo výške 5 % ročne bol zaviazaný žalovaný zo sumy 3.561,94 eur, pretože pred znaleckým posudkom objektivizovanej sumy 5.520,13 eur bolo potrebné odrátať ešte sumu 1.958,19 eur, v rozsahu ktorej bol nárok žalobcu za toto obdobie premlčaný. Ide o obdobie od 1.7.2012 do 30.6.2015. Od 30.9.2016 do 20.11.2019 zaviazal teda súd prvej inštancie žalovaného platiť aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 9.528,37 eur (5.966,43 eur + 3.561,94 eur).

13. Ďalšie rozšírenie žaloby si uplatnil zmenou žaloby žalobca návrhom doručeným súdu 3.11.2017 na zaplatenie sumy 6.219,72 eur a 4.11.2019 na zaplatenie sumy 5.322,86 eur. Obidva tieto podania boli doručené žalovanému dňa 19.11.2019 vzhľadom k tomu, že súd nemal k dispozícii súdny spis, ktorý bol v tom čase u znalca. Splatnosť dlhu tak nastala 20.11.2019 a prvým dňom omeškania bol deň 21.11.2019. Z uplatnenej sumy bolo možné žalobcovi podľa znaleckého posudku za žalované obdobie od 1.7.2015 do 31.10.2019 priznať sumu 7.628,07 eur, a to v zákonnej výške 5% ročne od 21.11.2019 až do zaplatenia. Uplatnený nárok čo sa týka úrokov z omeškania v rozsahu prevyšujúcom priznané úroky z omeškania súd zamietol.

14. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1,2 CSP tak, že priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania napriek tomu, že jeho procesný úspech bol len čiastočný. Podľa súdu prvej inštancie výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku a v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. V tomto spore súd za základ nároku považoval určenie, že nárok žalobcu je daný, a to za obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu k pozemku vecným bremenom zriadeným v prospech žalovaného zákonom, za čo patrí žalobcovi finančná náhrada a jej výšku určil súd. Preto žalobcovi patrí plná náhrada trov konania, lebo určenie výšky finančnej náhrady v tomto prípade bolo až druhotné, nadväzujúce na primárne určenie.

15. V zákonnej lehote proti zamietavému výroku rozsudku podal odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods. 2 písm. f/ a h/ CSP. V tejto časti výroku namietal nesprávne právne posúdenie a nesprávne zistenie skutkového stavu súdom prvej inštancie, keď mu nepriznal sumu 1.958,19

eur z dôvodu premlčania nároku. Podľa odôvodnenia rozsudku právny zástupca žalobcu návrh na zmenu žaloby za premlčané obdobie predniesol najskôr na pojednávaní, a to 26.5.2016, čo však nie je správne zistenie. Právny zástupca totiž doručil návrh na zmenu žaloby za premlčané obdobie na súd prvej inštancie už dňa 15.7.2015, čo potvrdzuje aj pečiatka z podateľne uvedeného súdu uvedeného dňa a toto podanie žalobca priložil k odvolaniu ako prílohu. Keďže na prvom pojednávaní od tohto zmeneného návrhu bolo zistené, že predmetné podanie žalobcu nie je súčasťou súdneho spisu, žalobca opätovne predniesol túto zmenu aj na pojednávaní a opätovne doložil zmenu návrhu na začatie konania z 13.7.2015. Žalobca si teda riadne uplatnil nárok, ktorý nie je premlčaný, avšak súd neprihliadol na to, že žalobca svoju zmenu návrhu na začatie konania podal na súd už 15.7.2015, čoho dôkazom je pečiatka súdu na originály podania. Žalobca si teda uplatnil premlčaný nárok v lehote, a zároveň je aj riadne vyčíslený, preto tento nárok za obdobie od 1.7.2012 do 30.6.2013 nie je premlčaný. Navyše podľa názoru žalobcu žalovaný k tejto časti uplatneného nároku nevzniesol premlčiaciu námietku, teda týkajúcu sa obdobia, ku ktorému sa nárok vzťahuje, napriek tomu súd zhodnotil tento nárok ako premlčaný. Žalovaný totiž vzniesol námietku premlčania dňa 19.6.2017, ktorú odôvodnil tak, že za premlčané obdobie považuje to, ktoré bolo pred rozhodnutím súdu prvej inštancie o zmene žaloby. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý II. výrok rozsudku súdu prvej inštancie tak, že zaviaže žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi aj sumu 1.958.19 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 1.7.2012 do 30.6.2013, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobca navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako správny potvrdiť. Taktiež si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

16. K odvolaniu žalobcu bolo pripojené podanie označené ako Zmena návrhu na začatie konania zo dňa 13.7.2015 podpísané právnym zástupcom žalobcu, na ktorom je vstupná pečiatka Okresného súdu Košice II datovaná dňom 15.7.2015 a ide o rozširujúci návrh za rok 2012 júl až december, rok 2013, 2014, za rok 2015 január až jún.

17. Odvolanie v zákonnej lehote podal aj žalovaný z dôvodov podľa 365 ods. 1 písm. d/, h/ CSP a to v rozsahu uplatneného nároku žalobcu presahujúcim medzitymný rozsudok a navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že v tomto presahujúcom rozsahu žalobu žalobcu zamietne. Poukázal na to, že medzitymný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14.8.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach a po právoplatnosti medzitymneho rozsudku sa súd prvej inštancie zaoberal už len výškou náhrady za obmedzenia vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom. Žalobca však v ďalšom priebehu konania opakovanými podaniami upravoval a rozširoval svoj nárok o ďalšie žalované obdobia, a to od júla 2012 až do októbra 2019 a uvedené zmeny žaloby súd prvej inštancie uzneseniami aj pripúšťal. V prvom rade sa žalovaný nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, v rámci ktorého uplatnený nárok žalobcu posúdil ako nárok na finančnú náhradu vo forme opakujúceho sa plnenia a tiež nesúhlasil ani s plnou náhradou trov konania, ktorú súd prvej inštancie priznal žalobcovi v plnej výške. Už v písomnom podaní zo dňa 6.4.2021 žalovaný poukazoval na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR v otázke priznávania finančnej náhrady za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z., na základe ktorej finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a nemá teda charakter opakovaného plnenia. Medzitymným rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 20.1.2014 v tomto spore v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu bolo rozhodnuté o základe nároku žalobcu uplatnenom žalobou podanou dňa 28.6.2012, t.j. či zákonné vecné bremeno je odplatné alebo bezodplatné a už osobitne neposudzoval, či v danom prípade má ísť o náhradu jednorazovú alebo opakovanú. Žalovaný zastáva názor, že hoci si žalobca pôvodnou žalobou uplatnil nárok na finančné plnenie za určité časové obdobie od 1.7.2009 do 30.6.2012 medzitymný rozsudok súdu prvej inštancie vydaný na základe tejto žaloby riešil len otázku, či žalobcovi ako vlastníkovi sporného pozemku vôbec patrí finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno. Ak by aj medzitymným rozsudkom súdu prvej inštancie bolo rozhodnuté, že žalobcovi patrí finančná náhrada za žalované obdobie vymedzené v pôvodnej žalobe, nie je správny záver o podstate uplatneného nároku ako opakujúceho sa plnenia aplikovať aj na ďalšie obdobia, ktoré boli žalobcom uplatnené až následne po právoplatnosti medzitymneho rozsudku. Uvedené podľa žalovaného osobitne platí v situácii, keď v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o finančnej náhrade za takto uplatnené ďalšie žalované obdobia existuje rozhodovacia prax najvyššieho súdu, ktorá ustálila, že v prípade finančnej náhrady za zákonom č. 66/2009 Z.z. zriadené vecné bremeno ide o náhradu jednorazovú. Právnomu názoru o jednorazovosti finančnej náhrady za vecné bremeno zriadené zák. č. 66/2009 Z.z. neodporujú ani závery znaleckého posudku Ing. Dušana Šoltýsa č. 36/2020 zo dňa 27.8.2020, ktorý pri výpočte všeobecnej hodnoty ročnej odplaty za vecné bremeno pre jednotlivé roky stanovil aj všeobecnú hodnotu jednorazovej odplaty za

zriadenie vecného bremena. Žalovaný sa nestotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie v nároku žalobcu na náhradu trov konania. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou domáhal finančnej náhrady celkovo za 3.775 dní a súd zohľadňujúc námietku premlčania vznesenú žalovaným priznal žalobcovi finančnú náhradu za obdobie 3.410 dní. Rozdiel medzi žalovaným obdobím v uplatnenej žalobe a obdobím, za ktoré súd prvej inštancie priznal žalobcovi finančnú náhradu je 365 dní, teda 9,67 %, čo pri porovnaní miery úspechu žalobcu a žalovaného predstavuje úspech žalobcu vo veci samej len 80,66 %. V neposlednom rade žalovaný namieta, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá kvalitu, ktorú považuje § 220 ods. 2 CSP.

18. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca. V prvom rade poukázal na zásadný rozdiel v právnej úprave zák. č. 66/2009 Z.z. a zák. č. 182/1993 Z.z., keďže v zák. č. 66/2009 Z.z. je uvedené obdobie, po ktoré je vlastník povinný strpieť výkon práva, tzn. časový úsek, po ktorý je zákonné vecné bremeno zriadené, z toho teda vyplýva dočasnosť zákonom vzniknutého vecného bremena. Naopak, v zák. č. 182/1993 Z.z. nie je vecné bremeno žiadnym spôsobom obmedzené a treba to brať ako konečné riešenie. Preto vyslovený názor v rozhodnutí NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, na ktorý žalovaný poukazuje, t. j. že bol už riešený a je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z. nemožno akceptovať. Ide totiž o dve absolútne odlišné zákonné vecné bremená a Najvyšší súd SR sa v predmetnom rozhodnutí nijako nezaoberal uvedenými rozdielmi vecných bremien. Primeranosť v tomto prípade nie je žiadnym spôsobom zachovaná, keď počas dlhého časového obdobia bude jednorazovo poskytnutá určitá náhrada, ktorá nemôže zohľadniť výšku náhrady, ak nie je určené časové obdobie obmedzenia vlastníckeho práva. Čo sa týka opakovanej náhrady, tak sám zákonodarcu v dôvodovej správe k § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. uviedol, že vecné bremeno nezakladá vlastnícke právo k pozemkom a nie je definitívnym riešením a vlastník stavby týmto spôsobom teda môže zneužívať to, že zák. č. 66/2009 Z.z. mu neurčuje žiadnu lehotu a je výhodnejšie uhradiť jednorazovú náhradu ako usporiadať pozemky alebo hradiť opakovanú náhradu počas celého času obmedzenia vlastníka pozemku. Žalobca opätovne poukazoval, že už v prvostupňovom konaní poukazoval na pestrú rozhodovaciu prax krajských súdov na Slovensku a v plnom rozsahu poukazuje na tieto vyjadrenia a predloženú judikatúru. Najvyšší súd SR vo svojom uznesení sp. zn. 4MCdo/2/2014 uviedol, že cieľom zákona č. 66/2009 Z.z. je vysporiadať doteraz nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami, ktoré boli delimitované na obce a vyššie územné celky v rámci reformy verejnej správy. Upravuje spôsob usporiadania týchto pozemkov a nesporne z neho vyplýva, že ním upravené vecné bremeno je dočasným, nie definitívnym riešením do času, kedy vlastník stavby vyrieši stavbu buď zámennou zmluvou alebo pozemkovými úpravami. Z uvedených rozhodnutí teda jednoznačne vyplýva, že náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. sa poskytuje opakovane. V tomto vyjadrení poukazoval žalobca aj rozhodnutie ústavného súdu, a to nález sp. zn. PL.ÚS/42/2015 z 12.10.2016, uznesenie ÚS SR sp. zn. IV.ÚS/264/2018-31. V zmysle uvedených ústavných rozhodnutí poskytovaná náhrada za zásah do právneho postavenia vlastníka podľa Ústavy Slovenskej republiky môže byť jednorazová aj opakovaná. Poskytnutá náhrada za takýto zásah musí byť však primeraná a čo je primerané, závisí od okolností prípadu. V súvislosti s namietaným výrokom o náhrade trov konania žalobca poukázal na Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku Števček a kolektív, str. 926 s tým, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku a v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno totiž žalobcu ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Preto ho má súd nevyhnutne považovať za plne úspešného, pretože čo do základu uplatneného nároku mal plný úspech a výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Žalobca v ďalšom vyjadrení zo dňa 28.9.2021 sa opätovne vracal k opakovanej náhrade za obmedzenie vlastníckeho práva s tým, že v tomto konaní bol vydaný medzitimný rozsudok, ktorý je právoplatný a hovorí o tom, že žalobcov nárok na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva je daný. Poukazoval pritom aj na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Košiciach, osobitne rozhodnutia sp. zn. 6Co/91/2020, 3Co/58/2020.

19. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolania ako podané včas oprávnenými osobami bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP preskúmal rozsudok aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a 380 ods. 1,2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a odvolanie žalovaného je dôvodné a vo veci rozhodol. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 12.10.2022, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli

Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

20. Odvolatelia použili odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovaná manuálna povinnosť súdu a pod.). Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je v praxi vykladaný tak, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení súd vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. Omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil právny predpis iný, než ktorý použiť mal alebo ak síce použil správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

21. V tomto konaní bolo medzitimným rozsudkom rozhodnuté, že základ nároku žalobcu voči žalovanému na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným zákonom č. 66/2009 Z.z. na predmetnom pozemku je daný. Žalobca zastáva názor, že keďže už bolo rozhodnuté o základe nároku, súd má rozhodnúť už len o jeho výške a medzitimný rozsudok sa vzťahuje aj na nároky uplatnené po jeho právoplatnosti. Žalovaný tvrdí, že týmto medzitimným rozsudkom bolo rozhodnuté len o základe nároku žalobcu uplatnenom žalobou podanou dňa 28.6.2012 a okrem toho tento rozsudok riešil len otázku odplatnosti alebo bezodplatnosti zákonného vecného bremena.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje vo svojom rozhodnutí 5Obdo/5/2011, že medzitimný rozsudok predstavuje rozsudok o základe uplatneného nároku, pričom základom predmetu konania budú všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, teda všetky tie skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku. Za základ prejednávanej veci, o ktorom môže súd rozhodnúť medzitimným rozsudkom, treba spravidla považovať všetky sporné otázky vyplývajúce z uplatňovaného nároku, ktoré musí posúdiť, ak má súd o veci rozhodnúť, s výnimkou výšky nároku.

23. Ku dňu právoplatnosti medzitimného rozsudku sa žalobca domáhal od žalovaného finančnej náhrady za obdobie od 1.7.2009 do 30.6.2012. Súdny medzitimným rozsudkom teda rozhodovali o základe nároku uplatneného za toto obdobie. Po nadobudnutí právoplatnosti medzitimného rozsudku sa teda súd mohol zaoberať v následnom konaní už len výškou uvedených nárokov, t. j. za žalované obdobie do právoplatnosti medzitimného rozsudku, pretože oprávnenosť tohto nároku bola pred vyhlásením medzitimného rozsudku vyriešená. Medzitimným rozsudkom môže byť rozhodnuté len o základe prejednávanej veci, nie o dieľčej právnej otázke, týkajúcej sa uplatneného žalobného návrhu (R44/1996). V čase rozhodnutie medzitimným rozsudkom bola prejednávaná vec – nárok žalobcu za obdobie od 1.7.2009 do 30.6.2012. Pokiaľ však žalobca uplatnil ďalšie nároky za ďalšie obdobie, nebol základ tejto časti nárokov právoplatne vyriešený a za ďalšie obdobia, o ktoré rozšíril žalobca svoj nárok predstavujú novouplatnenú časť nároku na finančnú náhradu za zákonné vecné bremeno, ide totiž o novouplatnený nárok a súd sa ním môže zaoberať aj čo do jeho opodstatnenosti. V prospech takéhoto výkladu svedčí napr. aj posudzovanie prípadne žalovaným vnesenej námietky premlčania. Námietku premlčania totiž nemožno účinne vzniesť na nárok, prejednávaný pred právoplatnosťou medzitimného rozsudku, teda nárok, o ktorého základe bolo rozhodnuté, že existuje. Aj keby bol nárok premlčaný, odvolací súd je toho názoru, že by súd na takúto námietku už nemohol prihliadnúť. Opačná situácia je však pri nároku, o ktorý bol nárok žalobcu rozšírený po právoplatnosti medzitimného rozsudku. Takýto rozšírený nárok pred právoplatnosťou medzitimného rozsudku uplatnený nebol, žalovaný voči tomuto nároku teda námietku premlčania skôr vzniesť nemohol, a na takúto námietku premlčania, ak nárok premlčaný je, už by súd musel prihliadnúť.

24. Je potrebné tiež prisvedčiť žalovanému, že súdy sa v odôvodnení predmetného medzitimného rozsudku zaoberali riešením otázky, či vecné bremeno vzniknuté zo zák. č. 66/2009 Z.z. je odplatné, ale osobitne neriešili, či táto odplata má byť jednorazová alebo opakovaná. Je tiež pravdou, že v priebehu

sporu, po rozšírení žaloby o ďalšie nároky za ďalšie obdobia došlo vývinu judikatúry tak, že bolo ustálené, že aj v prípade vecného bremena vzniknutého zo zák. č. 66/2009 Z.z. je odplata jednorazová.

25. Žalobca poukazoval na rozdielnosť účelu zák. č. 66/2009 Z.z. a zák. č. 182/1993 Z.z., o ktorý sa oprel NS SR v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo 194/2018 a sp. zn. 8Cdo 17/2019, pričom vychádzal z úvahy, že zásadný rozdiel medzi obidvoma úpravami vecného bremena je v tom, že vlastník pozemku pod stavbou podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu len do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území, pričom pozemkové úpravy podľa zákona č. 330/1991 Zb. majú byť konečným spôsobom majetkovoprávneho usporiadania pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky podľa osobitných predpisov, a teda, že z cit. ustanovenia vyplýva dočasnosť zákonom vzniknutého vecného bremena. Zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v § 23 ods. 4 ukladá vlastníčkovi domu, ktorý nie je vlastníkom pozemku, na ktorom je dom postavený, usporiadať vlastníctvo k pozemku pred prvým prevodom vlastníctva bytu alebo nebytového priestoru v dome. Vecné bremeno vzniknuté zo zákona č. 182/1993 Z. z. je trvalým a konečným riešením usporiadania majetkovoprávnych vzťahov vlastníkov bytov a nebytových priestorov k pozemku pod touto stavbou.

26. Vecné bremeno okrem toho, že môže vzniknúť písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, rozhodnutím súdu, môže vzniknúť aj priamo zo zákona (§ 151o ods. 1 OZ). Zákonom zriadené vecné bremeno je vlastník povinný rešpektovať v nevyhnutnej miere a v rozsahu a za obmedzenie svojho vlastníckeho práva má právo žiadať náhradu. V prípade vecných bremien zriaďovaných priamo zo zákona ide vo svojej podstate o určitý druh verejnoprávneho obmedzenia vlastníka nehnuteľnosti.

27. Cieľom zák. č. 66/2009 Z.z. je vysporiadať doteraz nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami, ktoré boli delimitované na obce a vyššie územné celky v rámci reformy verejnej správy. Zároveň sa upravuje spôsob usporiadania týchto pozemkov. Nesporne z neho vyplýva, že ním upravené vecné bremeno je dočasným, nie definitívnym riešením do času, kedy vlastník stavby vyrieši stav buď zámennou zmluvou alebo pozemkovými úpravami. Zák. č. 66/2009 Z.z. poskytnutie náhrady vlastníčkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku však podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, vhodného na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, alebo formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými je to, že a/ v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, b/ ide o pozemok pod stavbou v maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmere a c/ o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku.

28. Odvolací súd konštatuje, že zák. č. 66/2009 Z.z. nerieši otázku finančnej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva. V minulosti avšak bola súdna prax taká, že vlastníčkovi pozemku patrí opakujúca sa náhrada vo výške obvyklého nájomného. Vychádzalo sa z doterajšej rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít, ktorej základom bol nález ÚS SR PL. ÚS 42/2015 zo dňa 12.10.2016, pričom už v rozhodnutí sp. zn. III.ÚS 237/2009 sa ústavný súd priklonil k úvahám o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia. V súlade s takto ustálenou súdnou praxou rozhodoval aj Krajský súd v Košiciach (a aj okresné sudy v obvode tohto krajského súdu).

29. Odlišné od doterajšej rozhodovacej praxe sú však závery rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.08.2019 a sp. zn. 8 Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020 (na ktoré v tomto spore poukázal žalovaný), v zmysle ktorých náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods.1 zák. 66/2009 Z.z. je jednorazová a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. 01.07.2009, pričom sa premlčuje v lehote 3 rokov. Tieto rozhodnutia vychádzajú z rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo dňa 14.04.2016 (R 73/2016) a sp. zn. 7 Cdo/26/2014 zo dňa 24.03.2016, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a konštatovali,

že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. 66/2009 Z.z.

30. NS SR sa v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo/17/2019 odvoláva na akceptovanie vyššie uvedenej judikatúry ústavným súdom, napr. v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012 a v rozhodnutí sp. zn. IV.ÚS 539/2020 zo dňa 28.10.2020, ktorým ústavný súd odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp.zn. 2Cdo/194/2018, keď jeho závery nepovažoval za arbitrárne. Aj proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019 bola podaná ústavná sťažnosť, ktorá bola rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III. ÚS 537/2021 zo dňa 30.09.2021 odmietnutá pri rešpektovaní princípu subsidiarity, lebo o veci sťažovateľov prebieha konanie pred všeobecnými súdmi, spor nebol právoplatne rozhodnutý.

31. Ohľadne otázky priznávania náhrady za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z.z. rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola rozšírená o ďalšie rozhodnutia, v ktorých sa preferuje priznanie jednorazovej náhrady; jedná sa o rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 171/2021 z 27. októbra 2021 a sp. zn. 1Cdo 99/2019 z 26. januára 2022, ktoré odkazujú v tejto otázke na rozhodnutie NS SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019, teda obe vychádzajú z jednorazovej náhrady.

32. V rozhodnutí NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 je uvedené:

„17/ Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že mu nie je známe rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by meritórne riešilo náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z.. V tejto súvislosti však dovolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 26. augusta 2019, sp. zn. 2Cdo/194/2018, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal aj správnosťou vyriešenia právnej otázky „či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia“ (bod 35) a následne uviedol: „36. Obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015, sp. zn. 7Cdo/26/2014, ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“). 37. Vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z.. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z.. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia. 38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu. 39. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania úprav v príslušnom katastrálnom území. 40. Uvedené ustanovenia označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazuje na § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. Stavbami sú predovšetkým cestné komunikácie, materské školy, cintoríny, parky a ďalšie všeobecne prospešné zariadenia, ktoré boli vybudované pred rokom 1989. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené

právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarca prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. 41. Tak ako zákon č. 182/1993 Z.z., ani zákon č. 66/2009 Z.z. *expressis verbis* neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí, sp. zn. I. ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/89/2008). 42. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporčnosťou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19Co/198/2014, uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4MCdo 2/2014). 43. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z.. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov“.

33. Zákon č. 66/2009 Z. z. nerieši formu náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno. V súlade s čl. 20 ods. 4 ústavy upravuje právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva OZ v § 128 tak, že vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

34. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017).

35. S prihliadnutím na vývoj rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odvolací súd konštatuje, že v prípade náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zák. č. 66/2009 Z.z. patrí žalobkyni jednorazová náhrada. Odvolací súd teda dospel k záveru, že v prejednávanej veci uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP bol naplnený, lebo súd síce správne aplikoval zák. č. 66/2009 Z.z. na zistený skutkový stav, avšak ho nesprávne vyložil, ak dospel k právnomu záveru, že za nútené obmedzenie vlastníckeho práva prináleží opakovaná náhrada.

36. Na základe uvedených skutočností, pri priznaní jednorazovej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva bolo nevyhnutné posúdiť žalovaným vznesenú námietku premlčania, ktorá bola riadne vznesená. Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by žalovaný musel vzniesť námietku premlčania v určitom štádiu konania, môže ju uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia sporu. Žalovaný vzniesol námietku premlčania 19.6.2017, po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku za rozšírený nárok a počas ďalšieho konania tvrdil, že náhrada za zákonné vecné bremeno má byť jednorazová, teda námietka premlčania jednoznačne platí aj pre ďalšie obdobie. 37. Podľa ust. § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

38. Podľa ust. § 100 ods. 2 OZ, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

39. Podľa ust. § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

40. Vychádzajúc z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2016 je uverejnené rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. apríla 2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré rieši nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., pričom na tento nárok má právo iba pôvodný vlastník pozemku, v súdnom konaní ho môže úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona. Aj podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. takisto zo zákona vzniká aj vlastníkovi pozemku povinnosť strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a to do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Vlastníci predmetných pozemkov si mohli uplatniť náhradu za uvedené vecné bremeno, avšak len v zákonom stanovenej lehote, a to do troch rokov (§ 101 OZ) od nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. od 1. septembra 2009 (do 01.septembra 2012).

41. Žalobca podal odvolanie proti druhému zamietavému výroku rozsudku len čo do sumy 1958,19 eura s prísl. tvrdiac, že nárok nie je premlčaný do tejto sumy. Za situácie, keď odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie uzavrel v súlade s aktuálnou judikatúrou, že náhrada má byť jednorazová, nárok po právoplatnosti medzitémneho rozsudku je premlčaný. Premlčacia lehota totiž začala plynúť účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. od 1. septembra 2009 a uplynula 1.septembra 2012). 42. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd podľa § 387 ods. 1 druhá zamietavý výrok rozsudku ako vecne správny potvrdil.

43. Podľa § 388 odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

44. Žalovaný však podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie - prvému vyhovujúcemu výroku len v časti priznaného nároku po právoplatnosti medzitémneho rozsudku. Odvolací súd zmenil preto prvý zaväzujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie tak, že nad priznanú sumu 5958,86 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 5.8.2012 do zaplatenia žalobu žalobcu zamietol. Uvedená suma predstavuje finančnú náhradu za obdobie uplatnenej žalovaným žalobou (do prvého rozšírenia žaloby) pred právoplatnosťou medzitémneho rozsudku.:

1.7.2009 – 30.6.2009	965,90 eur
1.1.2010 – 31.12.2010	18957,50 eur
1.1.2011 - 31.12.2011	2080,40 eur
1.1.2012 – 30.6.2012	1055,06 eur
spolu	5958,86 eur

a táto suma ostala právoplatná, pretože nebola napadnutá odvolaním a nebola predmetom prieskumu odvolacím súdom.

45. O nároku na náhradu trov celého konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1,2 CSP v spojení s ust. § 257 CSP. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

46. Účelom ustanovenia § 257 CSP je teda umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára práve sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť k rozhodnutiu súdu inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Žalobca mal v konaní napokon len čiastočný úspech (v menšej časti ako žalovaný), avšak odvolací súd vzhľadom na tohto spore také výnimočné okolnosti, spočívajúce v jeho charaktere, priebehu ale i vzhľadom na zmenu judikatúry, že považuje za spravodlivé žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznať.

XX. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).